

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 196. Quinam excusentur ab his pœnis, etiam ubi dicta Extrav. & decretum S. Congregationis sunt recepta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Extrav. ambit. ac imprimis invalidatio istiusmodi alienationis, ita ut nullius omnino sint roboris. Dein excommunicatio lata in alienantes & recipientes. Tertia interdictus penitus ipso iure ingressus ecclesie Episcopis & Abbatibus, & perseverantibus illis post sex menses immediate sequentes sub hoc interdicto à regimine & administratione ecclesiarum, & monasteriorum in spiritualibus & temporalibus eo ipso suspensionis incurfus. Quarta Prælati inferioribus, commendatariis, ecclesiarum Rectoribus, beneficiatis, vel administrationem quomodolibet obtinentibus ultra excommunicationem Statuta ipso facto incurrenda privatio omnium dignitatum, officiorum, administrationum, beneficiorum, tam curatorum quam non curatorum sive secularium, sive regularium, quæ obtinent, & quorum res & bona alienaverunt. Quæ penæ omnes decreto S. Congreg. Cardinal. Concilii Interpretum decreto, jussu Urbani VIII. edito confirmantur, adjecta insuper contra Prælatos & quoscunque Superiores regulares penam privationis omnium suorum officiorum, nec non vocis activæ & passivæ penam privationis & perpetuæ inhabilitatis ad illa impostero obtinenda ipso facto incurrenda. Et hæc quidem, ubi illa *Extrav.* & dictum Decretum simpliciter & quò ad omnia recepta & in usu sunt. De quo paulò post.

Quest. 194. An dictæ penæ Extravag. ubi ea obtinet, incurrantur ante omnem declarationem?

Resp. etiam in *cit. Extrav.* dicitur: Prælati, inferiores beneficiati & c. nimirum alienatores rerum Ecclesie, ipso facto privati existant (nimirum officii, beneficii & c.) illaque absque declaratione aliqua vacare censeantur, possintque per locorum Ordinarios aliosque, ad quos eorum collatio pertinet, aliis idoneis libere de jure conferri & c. nihilominus non incuruntur in conscientia ante latam sententiam, saltem condemnatoriam vel declaratoriam criminis commissi, seu perperam factæ alienationis, ita ut alienans ante eam se abdicare seu relinquere beneficia, officia & c. teneatur Sanch. l. 2. mor. c. 22. n. 20. Henric. l. 13. c. 56. n. 4. Navar. man. c. 27. n. 110. Dian. p. 3. tr. 2. resol. 66. & alii, quos citat & sequitur Delb. de immun. eccl. c. 19. du. 23. f. 1. num. 13. siquidem lex pœnalis etiam si feratur ipso facto vel jure, adhuc ante sententiam seu condemnationem, saltem criminis, in foro conscientie non obligat. ac ita verba illa: ipso jure vel ipso facto, nullà expectatà à iudicis sententiâ seu declaratione intelligenda de sententia declaratoria penæ incurse, non verò criminis commissi; foret enim aliàs lex humana nimis dura, & fragilitati moribusque hominum parum accommodata, dum vel sic idem cogeretur esse reus, Judex & justitiæ executor, & sepe sui criminis occulti proditor & accusator. Ita cum communiore Cajet. 2. 2. q. 61. a. 3. & in sum. v. pena. Vasq. 1. 2. Tom. 2. d. 168. n. 15. Sorus de just. l. 2. q. 61. a. 3. Molin. de just. Tom. 1. tr. 1. d. 96. dicens esse communem inter Theologos & Jurisperitos. Sanch. de mat. l. 9. d. 30. & l. 2. mor. c. 22. num. 7. Dian. loc. cit. Delb. loc. cit. num. 7. & plures alii apud illum contra Abb. Sayz. Castrum. Meroll. Bonacin. R. P. Leurr. Jur. Can. Lib. III.

& alios apud eundem. Verùm de hoc alibi expresso.

Quest. 195. Quis in dictis pœnis jam incurfis dispensare, & ab illis absol. vere possit?

1. Resp. Primò: quod attinet in specie excommunicationem illam in *Extrav. ambit.* cum ea nulli reservata sit, ut patet ex illius contextu, & notant Angel. v. excommunicatio. 7. num. 48. Suar. Tom. 5. d. 22. f. 6. num. 6. Gavant in man. Episc. v. alienatio num. 28. Pirh. h. t. num. 56. Delb. num. 17. du. 22. num. 9. poterunt ab ea absolvere in foro conscientie omnes Prælati suos subditos; non obstante, quò dicta absolutio obtineatur quandoque per Brevia, penitentiariæ vel signaturæ; cum id fiat, ut ait Delb. loc. cit. num. 10. vel pro foro exteriore ad obviandum molestiis, quæ ex eo oriri possent, vel etiam pro interiore ad majorem cautelam, vel etiam, ut addit idem, quia aliqui id faciunt ex ignorantia autoritatis, quam habent in hoc puncto eorum superiores. Neque etiam, quò dicta excommunicatio, ut Thesaur. in pr. p. 2. v. alienatio. §. nota circa. sit reservata per Tridentin. sess. 22. c. 11. Nam, ut respondet Delb. num. 11. remittendo ad Filiuc. tr. 44. c. 6. num. 3. in fine Concilium loquitur de usurpantibus, seu in proprios usus convertentibus bona ecclesiarum; ac proinde extendendum non est ad alienantes simpliciter.

2. Resp. secundò: in reliquis etiam pœnis, quatenus vi *Extrav. ambit.* jurisque communis Statutis, cum nulli quoque reserventur, dispensare possunt superiores illorum, qui malè alienarunt; cum hi in subditos ordinariam habeant auctoritatem quò ad ea, quæ reservata aliàs non sunt. Delb. num. 28. In pœnis verò statutis in Decreto memorato S. Congr. aut etiam in eo relatis ex *Extrav. ambit.* dispensare non poterunt iidem superiores; cum eo ipso, quò ibidem illorum alienantium superioribus ipsi etiam Generali & Protectori expressè adimatur potestas eas relaxandi & moderandi, quæ tales reservatæ videantur Sedi Apostolicæ, ut Delb. num. 18. nisi fortè de novo post dictum decretum editum. 7. Sept. 1624. concessum aliquorum Ordinum Prælati privilegium dispensandi in iis cum suis subditis, cum omnia privilegia quò ad hoc aliàs quibusdam concessa per dictum decretum sublata.

Quest. 196. Quinam excusentur ab his pœnis, etiam ubi dicta Extrav. & Decretum S. Cong. sunt recepta?

1. Resp. sequentes: primò non incurunt excommunicationem ceterasque censuras & penas *Extravagantis* alienantes & res alienatas recipientes citra dolum & scientiam cum ignorantia facti, dum ignorant res esse ecclesiasticas aut non adhibitæ solennitates, vel etiam juris, dum ignorant prohibitam sine talibus solennitatibus alienationem aut etiam tales pœnas statutas alienantibus & recipientibus. Navar. de reb. eccl. non alien. conf. 19. Quar. v. alienatio num. 9. & 10. Suar.

Suar. *de cens. d. 4. f. 9. num. 19.* Barbof. *in cit. Extrav. num. 3.* Wiestn. *h. t. num. 151. & 152.* modò tamen hæc ignorantia non sit crassa & supina, ut iidem AA. quippe quæ secundum probabilem æquiparatur scientiæ juxta *c. fin. dist. 33. c. ut animarum. de constit. in 6.* adeoque temeritatem non excludit, uti eam excludit ignorantia probabilis, quamvis eas adhuc non incurri, etiam si ignorantia fuerit culpabilis, etiam crassa & supina, asserat Delb. *c. 17. du. 22. num. 7.* eò quòd *Extrav. dicat: alienare presumpserint: rōpresumere* autem importet, non tantum quamcunque temeritatem & audaciam, sed eam, quæ excludat omnem ignorantiam; eo nixus principio (pro quo *c. 19. du. 59. f. 1. n. 4.* citat Sanch. *l. 2. mor. c. 10. num. 38.* Duard. *in Bullam can. L. . . quest. 36. num. 3.* Bonac. *de cens. d. 2. g. f. p. 4. num. 9.* Filiuc. *Tom. 2. tr. 2. c. 7. num. 205.* Dian. *p. 3. tr. 5. resol. 13.* contra Sylv. Franc. Henriq. Suar. Molin. Laym. & alios *ibidem* à se citatos) nimirum quòd excommunicatio & quæcunque censura, aut etiam alia pœna lata contra scienter facientes contra legem non contrahatur à faciente contra illam ex ignorantia pœnæ, etiam crassa & supina, imò & affectata; eò quòd necdum faciat scienter contra legem talem pœnalem, quæ juxta communem non est extendenda ultra proprium significatum, sed potius restringenda secundum *reg. odia. de reg. juris in 6.* Ac ita licet talis ignorantia æquivalet scientiæ quòd ad incurrendam culpam contra legem, non tamen æquivalet ei quòd ad incurrendam pœnam contra legem, utpote quæ solum imponitur contra scienter facientes contra legem. Quod pluribus stabilit *ibidem. per seq. num.*

2. Secundo dictas pœnas non incurrunt illegitimè alienantes & recipientes ante actualem & pacificam traditionem & receptionem & possessionem. Delb. *c. 17. du. 1. a. num. 39.* Nav. *loc. cit. num. 13.* Covar. *l. 2. var. c. 16. num. 7.* Barbof. *loc. cit. num. 24.* citans alios. Pirh. *h. t. num. 77.* Reiffenst. *num. 67.* Wiestn. *num. 150.* citans Donat. *Tom. 1. pr. regular. p. 2. tr. 14. quest. 89. num. 5.* ego *in for. benef. p. 1. quest. 446. num. 3.* contra Bonac. *tr. de alien. rer. eccl. q. unic. p. 5. num. 2.* Constat non tantum ex jure antiquiore, dum *c. si quis. h. t.* etiam non nisi post traditionem dicuntur excommunicandi alienans & alienationi subscribens, dicendo: *nisi forte alienator, & qui recepit, celeri restitutione sibi prospexerint.* adeoque multò magis: excommunicationem evitent, qui contractum alienationis mutuo consensu perfectum revoeant ante traditionem & receptionem vel etiam, antequam alter pacificam rei alienatæ possessionem obtineat, ut Delb. *l. c. n. 40.* citans Jalon. *in l. fin. C. de emphyt. Nav. loc. cit. conf. 15.* Filiuc. *tr. 34. num. 119.* Ricc. *decif. 65.* & alios. Sed etiam constat ex jure recentiore. *cit. Extravag.* requiri receptionem, adeoque & traditionem, dum dicitur: tam qui alienat, quam qui alienatas res receperit, excommunicationem incurrat. Estque ratio, quòd res non dicatur alienata, donec traditio facta sit. *l. alienatum. ff. de; V. S. & in jure, præsertim in materia odiosa, qualis est constitutio pœnalis, verba accipiuntur cum effectu. c. relatum. de cler. non resid. junctâ Gl. v. cum effectu* adeoque pœnæ, maximeque censure, non incurrantur, nisi secutus sit effectus sub illis prohibitus. Nav. *conf. 37. de sent. excomm. num. 2.* Suar. *de cens. d. 4. l. 3. num. 4.* Coninck *d. 13. du. 8. concl. 7.* Delb. Pirh. Wiestn. *l. l. cit.* jam verò effectus contractus alienationis

non censetur secutus ante traditionem & receptionem pacificam possessionis; cum hæc duo, & non sola conventio contrahentium sint effectus prohibitus sub dictis pœnis. Quin etiam, ut Pirh. effectus non sit secutus, si statim sit reparatus, quia alienatio celeriter revocata, & res alienata celeriter restituta. Multo quæ magis dicta de non incurfione dictarum pœnarum locum habent in attentante solum alienationem, & qui tractatu nondum perfecto, recedit; cum pœna imposita committenti crimen, regulariter non incuratur per attentionem illius. Wiestn. *num. 149.* cum Donat. *l. c. g. 90. num. 1.* & Quarant. *v. alienatio rer. Eccl. n. 50.*

3. Tertio excommunicationem aliasque pœnas *Extravag. ambit.* uti & *Clem. 1. h. t. vi* illius non incurrit Religiosus subditus, nullo jure administrationem habens, si quid alienet, demoliatur, destruat. Bonac. *l. c. num. 1.* Donat. *loc. cit.* Filiuc. *p. 3. tr. 44. c. 6. quest. 4. num. 4.* citans alios. Delb. *c. 17. du. 1. num. 19.* Wiestn. *h. t. num. 148.* siquidem dicta *Extrav. & Clem.* loquuntur solum de Prælati, beneficiariis aliisque habentibus administrationem. Sunt tamen tales aliis pœnis multandi, ut Donat. & Bonac. & incurtere illos adhuc excommunicationem latam à Trid. *Sess. 22. c. 11.* contra usurpantes sibi res ecclesiæ, & Papæ reservatam, de qua paulò supra, sentit cum Franco. Leo *for. eccl. p. 1. c. 15. num. 43.*

Denique excusantur à pœnis omnibus tam laicis in *Extrav. ambit.* quam in aliis iuribus, etiam ubi jura ista pœnalia usu sunt recepta, quicumque rerum ecclesiasticarum suæ administrationi commissarum alienationem non peccant mortaliter; eò quòd pœnæ istæ omnes sint admodum graves; pœnæ autem esse debent commensuratæ delicto juxta *c. asseramus 24. q. 1. can. pro qualitate. 26. quest. 7. l. perspicendum. ff. de pœnis. l. sancimus C. eod. & ita docent cum communi. Nav. in man. c. 27. num. 9.* Covar. *in c. alma. de sent. excomm. in 6. p. 1. §. 9.* Sanch. *l. 6. mor. c. 4. num. 55.* Suar. *cit. d. 4. f. 4.* Coninck *l. c. concl. 2.* Castrop. *tr. 29. d. 1. p. 7. n. 2. &c.*

Quest. 197. An dictas & quas alias pœnas incurrant Cardinales malè alienantes res Ecclesiarum suarum?

REsp. Cardinales subesse pœnis statutis præsumptibus alienare bona ecclesiastica, asserit, & sic habere praxin Curia Romanæ testatur Delb. *c. 17. du. 26. num. 1.* & licet sentiant aliqui, eos non subiaci legibus pœnalibus, nisi id exprimat, id tamen locum non habere dicit in iis, quæ pertinent ad publicam ecclesiæ utilitatem, & quæ agunt de justitia observanda & fraude evitanda, quemadmodum in specie subiici illos legibus Cancellariæ de fraude tractantibus affirmant Cassador *in reg. Cancell. q. 38.* Sarmient. *in addit. ad reg. Cancell. decif. 69.* Paris. *l. 2. g. 4. n. 8.*

Quest. 198. An delegatus Papæ concedens facultatem alienandi in detrimentum Ecclesiæ, aut procurans decretum alienationis, aut suadens Papæ alienationem incurrat dictas pœnas?

REsp. ad primum: delegatus seu commissarius, cui commissum examen causarum expressa-

rum